

Irving Berlin

„Život je z deseti procent to, co z něj uděláte, a z devadesáti procent to, jak to berete“.

Vážené posluchačky, vážení posluchači,

rok studia se přehoupnul do nové nabídky kurzů na další akademický rok - vychází nový katalog se všemi informacemi, které budete potřebovat k výběru kurzů a k přihlášení.

Na Žilinské univerzitě posluchači oboru Photoshop zakončili letošní ročník závěrečnou prací „Vytvorení panorámy“, s tím, že měli za úkol překrýt 2 – 4 fotky z přírodní scenérie.

Příspěvky našich posluchačů nás zavedou pohledem do kroniky severočeské obce, kde jsou zaznamenány události před vyhlášením I. světové války. Další příspěvek je z oblasti hudební, o mýtech a problémech hudebních velikánů. Jak na Nový rok, tak kterýkoli den v roce si můžeme dávat předsevzetí a naději, zvláště v současné době, která na nás klade nástrahy v podobách, o nichž jsme v nedávné době neměli ani představu. Naštěstí má každý možnost se zabývat tím, co ho zajímá a těší. Časopis vychází v jarním měsíci a s jarem se pojí ptačí zpěv, tak poslouchejte až se budete toulat městem nebo přírodou. Na závěr zajímavosti a pro zábavu několik úkolů pro bystrou mysl.

Přeji Vám krásné jarní dny a především zdraví

Vaše

Obsah

🌸 <i>Aktuality z naší U3V</i>	2
🌸 <i>Mezigenerační spolupráce</i>	4
🌸 <i>Črípky zpoza hranic</i>	5
🌸 <i>Příspěvky našich posluchačů</i>	7
🌸 <i>Zajímavosti</i>	13
🌸 <i>Zábavný koutek</i>	16

Aktuality z naší U3V

Vážené posluchačky,

Vážení posluchači,

tak jako každý rok, i letos jsme nejen pro Vás, ale i pro nové zájemce, připravili, v rámci studia Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, novou nabídku vzdělávacích programů.

V nabídce je 62 kurzů, celkem 558 přednášek a seminářů, a tak doufám, že si vyberete a budete spokojeni. Katalog vzdělávacích programů U3V pro akademický rok 2022/2023 bude k dispozici v tištěné podobě **od 1. dubna 2022** (v pátek na hlavní budově FF, nám. J. Palacha 2, Praha 1, kancelář 33 v přízemí) a též den i na našich webových stránkách. Součástí „studijního balíčku“ bude i přihláška, rozvrh výuky a Pravidla pro studium U3V. Zde najdete nejdůležitější informace, které budete potřebovat k přihlášení. V další dny pak budeme Katalog vydávat v sídle CDV, budova České spořitelny, Na Příkopě 29, Praha 1, 3. patro – v úředních hodinách (viz níže).

Z velké nabídky kurzů jsem vybrala několik novinek – Historie Univerzity Karlovy v kulturním kontextu Evropy, Keltové, Germáni, Římané a další: archeologie doby železné a římské, Křesťanské misie ve východní Asii, Kulturní dědictví a jeho reflexe pod vlivem digitálních technologií, Moderní války a válčení v českých zemích perspektivou „velkých“ a „malých“ dějin, Nové objevy klasické archeologie, Rusko od Brežněva k Putinovi, S císařem Hadriánem na cestách Římskou říší, Lidové tradice a folklor v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Významná místa a události světových dějin, Dějiny mezinárodních vztahů ve 20. století, Kultura středověku: Život v klášteře, ve městě a na venkově, Velké archeologické objevy antického světa, Zdraví v hlavní roli a další.

Veškeré informace o studiu U3V, vč. dalších doporučení a materiálů, najdete na našich webových stránkách: www.cdv.ff.cuni.cz – **záložka Univerzita třetího věku - sekce Informace pro posluchače a Informace pro zájemce.**

Prosím, sledujte je průběžně a pečlivě.

Pravidla pro studium U3V:

- podmínkou pro zapsání do studia je **maturita** + dosažení důchodového věku (60+)
- každý kurz má 9 přednášek (9 termínů, tj. 18 vyučovacích hodin)
- kurzy nabízíme:
 - **jednosemestrální** – bez ukončení, bez Osvědčení, probíhají v jednom akademickém roce, vždy pouze 1 semestr
 - **vícesemestrální** – probíhají v jednom akademickém roce, zimní i letní semestr, je nutné se zapsat do obou semestrů, ukončeny testem nebo závěrečnou písemnou prací, Osvědčení o absolvování, účast v Karolinu
 - **vícesemestrální/víceleté** – 1. ročník/jeden semestr v aktuálním akademickém roce, 2. ročník/druhý semestr v roce následujícím, do každého ročníku se zapisujete zvlášť. Pro postup do 2. ročníku musí být splněny předepsané podmínky (min. 50% účast na přednáškách, vždy uvedeno v anotaci kurzu). Osvědčení o absolvování, účast v Karolinu. Bez absolvování 1. ročníku se nelze zapsat do 2. ročníku.
- **semináře** – většinou pouze v 1 semestru, pro přihlášení je třeba splňovat předepsané podmínky – viz anotace semináře v Katalogu vzdělávacích programů.

Kontakt:

- studijní referentka pro agendu U3V: Anna Novotná
- Anna.Novotna@ff.cuni.cz, tel.: 221 619 811
- [Webové stránky: www.cdv.ff.cuni.cz](http://www.cdv.ff.cuni.cz)
- **Sídlo CDV: budova České spořitelny, Na Příkopě 29, Praha 1, 3. patro**

úřední hodiny:

Pondělí: zavřeno

Úterý: 09:00 – 12:00 h.

Středa: 14:00 – 17:30 h.

Čtvrtek: 14:00 – 16:00 h.

Pátek: výuka na FF UK (nám. J. Palacha 2, Praha 1)

Závěrem bych Vám chtěla poděkovat za zájem o naše kurzy, za poctivou docházku a milé pochvaly, kterých se nám dostává. Velmi si toho vážím.

Ing. Ilona Kellerová
vedoucí

Mezigenerační spolupráce

„Dobrovolnictví seniorů jako součást aktivního stárnutí“.

V aktivní fázi života si slibujeme, že až budeme v důchodu: „pořádně se vyspíme, přečteme všechny nedočtené i neotevřené knihy, budeme jezdit na výlety, prostě, že se budeme konečně věnovat všemu, co muselo dříve ustoupit do pozadí kariéry nebo rodinných povinností, a ještě se nám otevře prostor i pro něco nového“. Tím může být i dobrovolnictví. Záleží jenom na každém z nás, zda se rozhodne předávat své zkušenosti jiným nebo si vyzkoušet něco nového.

Dobrovolnické aktivity mohou být v souladu s téměř jakýmkoli původním či aktuálním zájmem (koníčkem), stejně tak jako umožní vyzkoušet si nové věci a nové dovednosti.

Do dobrovolnictví se můžeme zapojovat sami, společně s partnerem, dětmi nebo vnoučaty či kamarády, ale také poznávat nové lidi se společnými zájmy a navazovat nová přátelství.

Dobrovolná práce poskytuje širokou škálu výhod nejenom pro dobrovolníka, ale i další lidi, obec, farnost a celou společnost. A mnohé studie již ukázaly, že dobrovolníci vykazují lepší zdravotní stav a osobní pohodu než ti, kteří se dobrovolnictví nevěnují.

Dobrovolnictví je velmi pestré. Dobrovolníků je potřeba nejenom v oblasti práce s mládeží, ve školství, zdravotnictví, sociálních službách, ale i v kultuře, sportu, ochraně životního prostředí.

A protože k rozvíjení nových zájmů patří i návrat do školy, kde si lze v množství nabízených kurzů prohloubit vědomosti, nebo získat nové, nabízíme vám kurz „Dobrovolnictví seniorů jako součást aktivního stárnutí“.

Kurz propojuje nezbytný vhled do široké škály dobrovolnických aktivit s nabýváním praktických dovedností. Mezi ty patří zejména dovednost, jak si zvolit a realizovat vlastní aktivitu, ve které se budete cítit pohodlně, která vám přinese pocit seberealizace, úspěchu a zároveň umožní zúročit životní zkušenosti a odborné znalosti ve prospěch ostatních. Pokud budete mít zájem, pomůžeme Vám najít ten správný program, který bude vyhovovat Vaším požadavkům a očekáváním.

Jediným požadavkem pro vstup do kurzu je, že chcete ovlivnit kvalitu svého života a života jiných. Chcete se dozvědět víc o tom, jak mohou lidé 60+ smysluplně žít?

Těšíme se na Vás ve zbrusu novém kurzu **„Dobrovolnictví seniorů jako součást aktivního stárnutí“!**

Za lektorský tým Katedry sociální práce FF UK

Tatiana Matulayová a Pavla Kodymová

Čriečky zpoza hraníc

Domáca úloha

Od malička prechádzame mnohými štádiami rozvoja osobnosti: škôlka, základná škola, učilište, stredná škola, u niektorých aj vysoká škola, univerzita a v našom veku pre niektorých z nás nakoniec aj „Univerzita tretieho veku“.

K školskej výuke a povinnostiam žiakov a študentov neodmysliteľne patria aj domáce úlohy. Ako už zvyčajne bývalo aj býva - žiak, či študent je tvor vynaliezavý. Mnohokrát siaha aj do „netradičnej zóny“ a využíva všetky dostupné prostriedky, aby si prácu s domácou úlohou nejako uľahčil. Predtým to boli rôzne ťaháky, odpisovanie od suseda. Dnes sú to rôzne poznámky v mobile, sťahovanie z internetu, kopírovanie a odovzdanie napríklad aj cudzieho referátu ako svojho. Tých vynaliezavých možností „ako sa popýšiť cudzím perím“ je určite oveľa viac.

Nuž nebudem tu ďalej rozoberať, koľko a aké možnosti mnohí z nás kedysi za mladých študentských čias „okúsili, či praktikovali. Určite si na „zašlé časy“ radi zaspomínate a dnes sa nad tým už iba pousmejete. Poďme sa však bližšie pozrieť na naše domáce úlohy, ktoré „zastihli“ viacerých z nás ako študentov na „Univerzite tretieho veku“.

Na študijných odboroch U3V s humanitným zameraním domáce úlohy sú vlastne zadávané na vypracovanie rôznych referátov. Tomu určite predchádza hľadanie vhodnej a doporučenej literatúry návštevou knižníc osobne, ba aj online a nekonečné hodiny ich štúdiom a následným spracovávaním. Určite by sa tam nemali neobjaviť „praktiky – pýšiť sa cudzím perím“, pretože využitie citácie použitej literatúry chráni spracovateľa referátu od plagiátorstva.

A ako je to s domácimi úlohami napríklad na našom študijnom odbore „Photoshop pre pokročilých“, ktorý v Žiline navštevujem?

Nevyužívame žiadne fotografické materiály z internetu, ale vlastnoručne nafotené fotografie a ich následné spracovanie vo Photoshope podľa odprednášanej témy.

Veľmi zaujímavou témou bolo pre nás v tomto školskom roku „Vytvorenie panorámy“ zo série 2 – 4 prekrývajúcich sa fotiek z vonkajšej prírodnej scenérie.

Každý z nás si zvolil vlastný objekt fotenia. Spomeniem len zopár postrehov ako postupovali niektorí moji spolužiaci. Julka z Martina fotila v parku zaujímavú prechádzkovú cestu parkom okolo altánku a početných stromov. František z Ružomberka z okna paneláku si trúfol vyfotiť neďaleké kopce a veru sa mu to aj to podarilo. Náš najsnaživejší spolužiak Rudo zo Žiliny dopadol najhoršie. Ten sa na fotenie prírodnej scenérie vybral až do obce Kunerád, kde sa nachádza rozsiahly park a chátrajúci kaštieľ. Nafotil síce krásne fotky, ale na fotenie si vybral zlý deň. V ten deň poriadne mrzlo a fotenie v rukaviciach mu akosi nešlo. Poriadne vymrzol až mu „za nechty zima zašla“. Moje fotenie bola taká malá „zábava“. Bol krásny slnečný deň. Po malom nákupe v „obchodáku“ v centre mesta mi ešte zvýšil čas na vonkajšiu kávičku v mojej obľúbenej talianskej kaviarničke. Nakoniec ma však zlákalo slniečko aj na malú prechádzku po Mariánskom námestí. V neďalekej reštaurácii vládol obedňajší ruch. Vonkajšia terasa pred reštauráciou bola plná obedujúcich ľudí. Neďaleko na lavičke ležal poriadne naobliekaný chlap – bezdomovec. V tom ma napadlo, že tému na domácu úlohu mám priamo pred sebou. Fotoaparát som nemala, a tak som siahla po mobile a vyfotila som si časť námestia tak, aby sa mi fotografie prekrývali aspoň jednou pätinou záberu a takto som si vytvorila potrebné podklady pre následné spracovanie „Panorámy námestia“.

Bola to nielen domáca úloha, ale skutočne aj zábava. Aj dnes, keď si spomeniem na toto slnečné popoludnie, cítim hrejivý dotyk „februárového slniečka“ na svojej tvári a dobrý pocit, že sa mi zase niečo podarilo.

Autor:

Ing. Anna Frličková

Študentka U3V pri ŽU v Žiline

Vysvetlivky:

Kunerad je obec na Slovensku v okrese Žilina. Obec sa nachádza na juhovýchodnom okraji Rajeckej doliny, na úpätí Lúčanskej Fatry, 5 km na juhovýchod od Rajeckých Teplíc a 20 km na juh od Žiliny. V Kunerade sa nachádza lovecký kaštieľ postavený v r. 1916 v secesnom štýle podľa vzoru francúzskej architektúry.

február ...únor

Příspěvky našich posluchačů

Pohled do historie

Všichni jsme znepokojeni událostmi, které se dějí na území Ukrajiny. V mediích vidíme záběry z rozbombardovaných měst, bojujících obránců ale i uprchlíků, kteří se snaží dostat do bezpečí. Nejdolemnější je pohled na loučení otců se svými rodinami a blízkými.

V kronice, nadepsané jako "Válečné paměti obce Křtěnské", kterou mám před sebou, je líčena mobilizace v roce 1914, události, které předcházely I. světové válce i život na vesnici během války. Vkládám část, ve které je popsána mobilizace.

I když se popisované události odehrávaly před více než sto lety, jsou stejně dojemné, jako ty současné.

Doba válečná

Jak z předešlého líčení vidno, viselo nebezpečí příští srážky Evropské takřka ve vzduchu. Stačila nepatrná jiskra a plamen všeobecné války Evropské vyšlehne, aby po sobě zanechal ztrát nedozírných. Snad by k tomu bylo došlo již dříve, snad nepřipravenost, snad také hrozná zodpovědnost před dějinami zadržáno to, co mělo přijít. V osudný den 29. června 1914 vylétla ona jiskra na sopečné půdě našeho mocnářství v Sarajevě. O hodinách poledních roznášel již telegraf hroznou zprávu, že následník trůnu, Frant. Ferdinand a jeho choť arcivévodkyně Žofie padli zákeřnou rukou vrahovou.

Zpráva dostihla pisatele těchto pamětí v Libochovicích o 3. hodině odp. téhož dne. Zpráva zprvu nejistá, našla svého potvrzení. Útočník Princip a jeho přísluhovači všickni národnosti Srbské - zavraždil Jasného následníka – zněla stručná zpráva. Již příštího dne rozvázní a věci znalí mužové věděli, že jiskra vylétla, výbuch že bezprostředně nastane, neboť nitky spiknutí vedly do Srbska. Přece však doufáno, že celá tato velice trapná záležitost se nějak smírně vyřídí. Vědělo se všeobecně, že Rakousko žádati bude na Srbsku satisfakci, než doufáno, že Srbsko pod tíhou zodpovědnosti a pod tíhou, že někteří důstojníci jeho byli událostí tou těžce kompromitováni, tuto také neodepře. Dějiny jednou usoudí, proč na místech zodpovědných státních činitelů mají býti lidé znající psychologii duší národa.

A tak přišel nešťastný den 26. července 1914. As okolo desáté hodině přinesl první zvěst o vyhlášení všeobecné mobilisace p. Frant. Šuma, mistr kovářský, jenž toho dne na kole přijel z Loun. Nikdo v obci nechtěl zprvu věřiti v onu zdrcující zprávu, až o 11. hodině dopol. Zpráva byla potvrzena. Přijel totiž v kočáře do obce zdejší sluha z okr. Hejtmanství a přivezl na obecní úřad dvě mobilisační vyhlášky, jež za 1/4 hodiny již poté nalepoval obecní strážník p. B. Geblt na zeď domu pl. Jos. Sieberta a Ant. Zimmermana, mistra kováře.

První mobilisační vyhláška, kde svoláváno 8 armád. Sborů s jejich veškerými zálohami do 33 roků. Za čtvrt hodiny však nalepena vyhláška druhá, v níž svolána veškerá domobrana oněch 8 arm. Sborů do 37 roků.

Mezi uvedenými 8 arm. Sbory nalézá se sbor Pražský a 9. arm. Sbor Litoměřický.

Mobil. vyhláška podepsána Jeho Apoštol. Veličenstvem, obsahovala vyjmenování všech druhů zbraní dostavení se během dvaceti čtyř hodin pro veškeré záložníky i domobrance. Pohroženo přísnými tresty těm, kteří by vyhlášku neuposlechli, čímž vyhláška končí.

Dopodrobna vše uvádím, neboť dvě tyto mobil vyhlášky schovány jsou ve válečném archivu obec. úřadu.

Nelze vylíčit, jaký zmatek nastal, každý, kdo cítil se povinným ku dostavení se do zbraně, byl rozrušen a zvláště v rodinách ženatých příslušníků armády odehrávaly se pochmurné výjevy, o nichž lépe pomlčeti.

Oba hostince navštíveny četnými hosty. Všude pozorovati velikou stísněnou náladu. Přátelé a známí navzájem se loučili. Někteří ze záložníků ještě pomáhali svým manželkám svázeti mandele, neboť žně byly právě v plném proudu.

Nejdříve narukoval p. Rob. Seifert, teprve nedávno ženatý a sice již v neděli okolo 3. hod. odp. Měl totiž již před mobilisační povolání na tento den, ku cvičení ve zbraní. Doznati se sluší, že všickni záložníci i

domobranci, jichž vyhláška se týkala, zachovali v obci hrdinnou zmužilost, ani jeden nepodleh při bolestném loučení a všichni odebrali se mužně za svoji smutnou povinnost.

Dne 27. července zříme je naposledy na rozlehlé návsi, doprovázení se zaslzenými zraky nejen jejich milých, ale všeho obyvatelstva bez rozdílu.

Zvláště jeden moment byl vzrušující: Na vršku zvaném Romštýn, jež je na cestě na zastávku Židovice, se všichni zastavili, pohlížejí zpět, mávají šátky, jaké as myšlenky vířily ve chvíli té v hlavách těch bezděčných hrdinů, jimiž se stali.

Zajisté vzpomínali tam nahoře na svoje drahé ženy, děti, rodiče, bratry a sestry. Mnohého mysl zalétla zpět do doby svého dětství, kde jako malý hošík pobíhal, žil svoje dětské syn a jinošské vzrušení. I nejsilnější muž mívá svoje melancholické chvíle.

Jako na povel zamáváno jim ze zdola vstříc, chvíle nezapomenutelná. Mohutné s Bohem a Šťastnou shledanou zní jim vstříc na pozdrav, mnohému poslední...

Mezi narukujícími záložníky a domobranci byli následujícím občané v abecedním řazení:.....

Pozn.: Následuje 32 jmen odvedených mužů, včetně věku a zaměstnání (nejmladšímu bylo 22 roků, nejstaršímu bylo 36 roků).

Doslovný opis části kroniky zvané Válečné paměti obce Křtěnské, které během I. světové války zapsal pan Josef Hieke, mistr dlaždicový.

V té době bylo ve vesnici Třtěno (dříve Křtěno) 95 obytných domů a 356 obyvatel.

V dalších měsících odcházeli postupně muži starší a starší. Celkem bylo odvedeno 95 mužů místních a 9 mužů zaměstnaných v obci, bydliště měli jinde. Čtrnáct z nich se z války nevrátilo.

Jiřina Benešová

Mýty a problémy ze života hudebních osobností

Vážení přátelé, v Blogu č.1/2022 jsem se vrátila do hudebního světa. Do světa, který je krásný a nádherný. Ale také se v něm najdou místa, rčení a události, které se nezakládají na pravdě. Nebo se ukáže, že jejich obsah, či předpověď uměleckého úspěchu, vlastně neúspěchu, se zcela nenaplnila. Vybrala jsem čtyři hudební osobnosti: Wolfganga Amadea Mozarta, Bohuslava Martinů a dvě současné pěvkyně. (Vzhledem k ochraně osobních údajů neuvádím jejich jména.)

Z životní pouti Wolfganga Amadea Mozarta uvádím: Jeho narození se v literatuře udává na den 27. ledna 1756 v Salzburgu a úmrtí na den 5. prosince 1791 ve Vídni. Se svým otcem Leopoldem koncertoval po celé kulturní Evropě. Oba ale byli – jak bychom dnes řekli – zaměstnanci salzburžského arcibiskupa Sigismunda von Schrattenbacha, který jim umožňoval jejich turné. Ten však v prosinci 1771 umírá. Jeho nástupcem se stává Hieronymus hrabě Colloredo, který nebyl tak tolerantní k nepřítomnosti svých zaměstnanců jako jeho předchůdce. Leopold své místo dvorního muzikanta opustil a nabádal k tomu i syna. Ten začal pracovat u salzburžského dvora, ale pak byl odvolán do druhé arcibiskupské rezidence ve Vídni. Tam s ním zacházeli o něco lépe než se sluhou a brzy se se svým zaměstnavatelem nepohodl. Colloredo ho nakonec propustil s velmi nelichotivým pojmenováním jako „mizerného lumpa!“ Nelze ale zapomenout na vztah Wolfganga Amadea Mozarta a Antonia Sallieriho. Antonio Sallieri byl italský skladatel, který v Mozartově době ovládal hudební život ve Vídni. Byl také zkušeným hudebníkem, komponistou a kapelníkem. Ale W. A. Mozart daleko Sallieriho předčil. Vzniká legenda, že Sallieri byl Mozartovým nepřítelem, který ho ze závidivosti otrávil. A také proto, aby nepřišel o

místo dvorního skladatele. Sallieri, již jako stařec, 30 let po Wolfgangově úmrtí, trpěl duševní chorobou a žil v ústavu pro duševně choré. Řekl, že se cítí vinen Mozartovou smrtí. Je to podivné, protože Sallieri byl dobrák a s Mozartem vždy vycházel. Jako zajímavost uvádím, že když měl premiéru Amadeus, film, v němž je Antonio Sallieri vylíčen jako průměrný, závistivý a mstivý muž, měl i negativní ohlas. Obyvatelé Legnaga, italského městečka, kde se Sallieri narodil, uspořádali různé manifestace a protesty, proti této historické nespravedlnosti, která mohla navždy poškodit jeho památku. Osobnost Antonia Sallieriho má vztah k Českým zemím. Publikace kastelána a zároveň varhaníka Marka Buše s názvem „Hudba na zámku v Náměšti nad Oslavou“ pojednává o vztazích majitele panství Heinricha Wilhelma Haugwitze k vídeňskému hudebnímu světu – zejména k Antoniu Sallierimu a Christopheru Willibaldu Gluckovi. H. W. Haugwitz byl amatérským hudebníkem, který byl nadšeným interpretem děl A. Sallieriho a Ch. W. Glucka. Autor také přibližuje bohatý hudební život na zámku v Náměšti nad Oslavou.

(Čerpáno ze Závěrečné práce v AR 2019/2020, Voženílková, V. „Wolfgang Amadeus Mozart a Praha“)

Bohuslav Martinů, 18. 11. 1890 Polička – 28. 8. 1959 Liestal ve Švýcarsku.

Bohuslav Martinů je vnímán jako představitel „České moderny“ spolu s Vítězslavem Novákem a Josefem Sukem. Patřil k hudební moderně první poloviny 20. století, je zde vliv impresionismu, neoklasicismu, jazzu, lidové hudby, tvorby Igora Stravinského. Kromě komponování pravidelně referoval do Prahy o hudebním a dalším kulturním životě v Paříži, kam odešel roku 1923. Hlavně psal o Igoru Stravinském, o „Pařížské šestce“. Byl kritizován, že je pod vlivem I. Stravinského. Dokonce byl obviněn z plagiátorství Stravinského baletu „Petruška“.

Tento skladatel, jehož dílo bylo a je uznávané v hudebním světě, měl problémy při studiu na pražské konzervatoři. Kde byl dvakrát vyloučen. 12. května 1908 byl vyloučen poprvé a 27. května 1908 znovu přijat. Ale roku 1910 je propuštěn pro „nenapravitelnou nedbalost“. Žádnou školu nedokončil.

Ale později učí a spolupracuje s mladou skladatelkou a dirigentkou Vítězslavou Kaprálovou, která ale v pouhých 25 letech v roce 1940 umírá. Těsně před smrtí se provdala za Jiřího Muchu, syna Alfonse Muchy. Jaký byl vztah obou muzikantů? Pouze umělecký, nebo „přerostl“ vztah učitele a žákyně v přátelství, nebo lásku? Existují různé dohady, ale ponechme skutečnost, cit a pravdu těm, kteří vztah prožili.

Osobnost Bohuslava Martinů charakterizuje jeho manželka Charlotta v knize „Můj život s Bohuslavem Martinů“.

(Čerpáno z: Daněk. P. „Bohuslav Martinů“, přednáška U3V 29. 11. 2013)

A nyní se „dostáváme“ do současnosti. První umělkyně – operní pěvkyně, je dáma úžasného hlasu, dá se říci, „že má zlato v hrdle“. Její operní role jsou plné dramatického napětí. Vybírá si do svého repertoáru neobvyklé árie. Například árie vražednic, čarodějnic, žen na okraji společnosti. Její kostýmy jsou vždy uměleckým dílem, které odpovídá charakteru postavy, kterou ztvárňuje. Před několika lety byla v Obecním Domě v Praze výstava těchto kostýmů. Nádherné. Tato dáma vystupuje na zahraničních operních scénách v operních rolích, ale i v samostatných recitálech. Nahrává koncerty, vydává sólová alba. Jaké však bylo její překvapení a rozčarování, když se dozvěděla, „že není typem pro Národní divadlo v Praze!“

Druhou osobností je zpěvačka, která svou profesní dráhu zasvětila operetě. Vystudovala operní zpěv, ale jejím osudem se stala opereta. Její jasný zvonivý soprán zněl z jeviště Hudebního divadla v Karlíně, jehož byla „první dámou operety“. Zpívala a rozdávala radost divákům i posluchačům nahrávek. Účinkovala na koncertech, vždy krásná, s úsměvem na rtech. I přes neštěstí, které ji potkalo v osobním životě. Před několika lety se také dozvěděla, že jí nebude prodloužena smlouva pro „nedostatek talentu“.

Dovolte mi krátké zamyšlení věnované druhu hudebního oboru, který je dnes trochu opomíjený. Jedná se o operetu, jejíž sídlem bylo dříve Hudební divadlo v Nuslích a Hudební divadlo v Praze Karlíně. Byli zde herci, zpěváci, tanečníci jako například Milena Zahrynovská, René Gabzdyl, Ladislava Kozderková.

Milena Zahrynovská také byla všestrannou zpěvačkou a herečkou, ale neměla šťastný osobní život. René Gabzdyl – zpěvák, herec, textař, tanečník. Působil také v divadlech Semafor, Rokoko. Opustil nás v 62 letech v roce 2005. Ladku (Ladislavu) Kozderkovou nemusíme připomínat. Nebyl snad jediný pěvecký a herecký žánr, který by nedokázala ztvárnit. Operetní melodie, šanson, populární i lidová píseň.

Opereta je vlastně předchůdce muzikálu. Je také tzv. „syntetický“ žánr. Všichni v ní musí umět hrát, zpívat a také se dobře pohybovat. A trochu tančit také není k zahazení. Nyní se již studuje tzv. muzikálové herectví, což dříve nebylo.

V mém článku je uváděno hudební prostředí v Praze. Ale jsou i mimopražské hudební scény s vynikajícími hudebními osobnostmi. Například v Ostravském divadle to byl hudebník, dirigent i zpěvák Vladimír Brázda. Vystudoval konzervatoř a získal další hudební vzdělání. Úspěšně spolupracoval s televizním studiem v Ostravě. Jeho nahrávky operet a koncertů byly vysílány Československou i Českou televizí. V roce 2000, kdy mu bylo 80 let, byl vyznamenán Cenou Oldřicha Nového – za celoživotní přínos operetnímu umění. O rok později se odebral dirigovat orchestr „tam nahoře“.

V závěru mého vyprávění si přeji, aby neplatilo rčení, že „opereta je pomsta opeře za její nadřazenost“! Aby opera i opereta žily spolu, nebo vedle sebe v souladu a umělecké spolupráci. A obě se radovaly ze svých úspěchů.

*Věra Voženilková
posluchačka U3V*

Novoroční rozjímání

Všichni si přejeme, aby nastávající nový rok byl pro nás po všech stránkách lepší nežli ten loňský. Abychom byli zdraví, šťastní a úspěšní, abychom měli víc peněz, víc pracovních i studijních možností, spokojené děti, vnoučata, rodiče i prarodiče a vůbec všechno, aby se dařilo líp než v loňském roce.

Někdo si myslí, že je to blbost, v lepším případě utopie. Nemusíme moc přemýšlet, abychom neviděli skutečnost. Covid je stále tady, jiné nemoci jakoby ani nebyly. Ceny se zvyšují všude kam se podíváme, a tak dříve nebo později se to dotkne nás všech. Ve většině zaměstnání se platy nezvedají a těch 300,- korun k důchodu, i když jsou milé, nás taky nezachrání. Ceny energií jdou stále nahoru, určitě podraží i voda a všechno okolo. Pamatuji si, když stála voda 0,45 haléřů za kubík, platilo se jen vodné, žádné stočné nebylo, protože všechny vodárny byly naše. Elektřina stála 0,29 a 0,48 haléřů za kilowatu, ale to ještě byly jednou měsíčně takzvané měrné středy, soboty a neděle, aby se zachytil přesný odběr. A jak to probíhalo?

Měrná středa přesně změří
elektroměry, jak běží s každou další hodinou.
Ať je léto nebo sněží, kilowaty stále běží
až se jednou v moři proudu
klidně rozplynou.

Každá doba má svá pro a proti, a my se s tím musíme naučit žít, ať se nám to líbí nebo ne. Když jsem se narodila, tak skoro nikdo u nás neměl televizi, protože tady žádná nevysílala. Nebyly mobilní ani videa, kazety a DVD nikdo neznal, neexistoval internet a první počítač, to byla jedna velká místnost. Dnes máme počítače na stole a internet všude, dokonce i v mobilu. Nemá smysl mudrovat, protože technický pokrok šel dopředu velkou rychlostí, a to něco stojí. Když dnes řekneme dětem, že by žily bez internetu, mobilů, počítačů, televizí a veškeré techniky, tak by nás asi měly za blázny. Ale stejně, jako my dříve, si rádi sednou ke stolu k bábovce, štrúdlu, řízkům či svíčkové s knedlíkem. Stejně jako my si o prázdninách

užijí výlety, pečené buřty na ohničku, zpívání s kytarou, setkání s kamarády, příbuznými a známými, nebo si sednou někde v koutku s pěknou knížkou, a k tomu moc té novodobé techniky nepotřebují. A to je přesně ten moment, kdy se smažou rozdíly skoro ve všem. Všichni víme, že bez pokroku bychom asi stále žili v jeskyních, ale stejně tak je nám jasné, že dodržování starých zvyklostí, rodinné pospolitosti a přátelství nás drží pohromadě a určuje směr skoro ve všem. Ale hlavně v nás udržuje naději, že to, co děláme a žijeme, je správné právě tady a teď, ať už je doba jakákoli.

Voynichův rukopis

Když jsem o Štědrém večeru pod stromečkem rozbalila knížku Voynichův rukopis, ještě jsem netušila, jaká dobrodružství mě čekají. Vždycky mě lákala stará Praha, její kouzelná místa, stavby a uličky a není to jenom tím, že jsem se v Praze narodila. Je to pocit, že žiju v nejkrásnějším, nejzajímavějším a taky nejtajemnějším městě. Když jsem byla malá, tak ve čtyřech nebo v pěti letech mě babička brala na astrologické přednášky na Petřín. Sedávaly jsme v první řadě, a pak jsme obřím dalekohledem koukaly na hvězdy. Byl to zvláštní, tajemný pocit, který už mě nikdy neopustil. Babička mi vyprávěla, že na Arbesově náměstí stával kdysi kostel svatého Filipa a Jakuba, přímo tam, kde jsem denně chodila. Taky vyprávěla o vzniku Prahy a o dalších místech, která už dnes neexistují. Jak ráda bych s ní o tom všem mluvila, jak ráda bych poslouchala její vyprávění, ale není za kým jít, a tak jen vzpomínám na to, co mi babička stihla říct a co tím vším asi myslela.

Naštěstí máme historii, literaturu faktu i uměleckých popisů, taky představy filmové a literární, a kdo se chce něco dovědět, má se kam obrátit. Poprvé jsem se s Voynichovým rukopisem setkala ve filmové trilogii Jiřího Stracha Ztracená brána. Byly to úžasné filmy v podání výborných herců, a od té doby jsem přemýšlela, jak zjistit něco víc. Přečetla jsem několik knih od Arnošta Vašíčka a Otakara Zachara, ale moje zvědavost byla čím dál tím větší, až jsem dostala Voynichův rukopis od Ježíška.

Když si prohlížím obrazové části rukopisu, připomínají mi herbář vzácných rostlin, které ale na Zemi nikdo nikdy neviděl. Také většinu znamení zvěrokruhu, slunce, měsíc, hvězdy i části vesmíru. Nejzvláštnější jsou ale vyobrazené nahé ženy v různých nádobách, které mohou představovat cokoli, od léčivých koupelí až po získání nesmrtelnosti. Celý rukopis je psán ručně, záhadným písmem, které dosud nikdo nedokázal přeložit, i když se o to kde kdo pokoušel. A tak konkrétních údajů moc nemáme. Snad jen přibližný vznik rukopisu, datovaný podle stáří pergamenu do roku 1404 až 1438. Snad jen to, že v držení ho měli alchymisté John Dee i Edward Kelley, také císař Rudolf II., a dokonce i rektor Karlovy univerzity Johannes Marcus Marci, který ho v roce 1665 poslal jezuitům do městečka Frascati u Říma, kde ho v roce 1912 získal americký antikvář Wilfried Voynich. Po něm se rukopis jmenuje a jistě jsou známé i mnohé další údaje, ale od toho jsou historici, vědci a mnozí jiní odborníci, kteří celé roky zkoumají, co je ve Voynichově rukopisu vlastně ukryto.

Ale ať už je to cokoli, nikomu se to zatím nepodařilo a kdo ví, jestli kdy podaří. Přesto na mě rukopis působí jako dílo, kterým chtěl kdosi sdělit něco, co by určitě posunulo lidi někam dál, ale kam? Souvisí to nějak s jinou realitou? Se starou Prahou? S jinými možnostmi? Co když jsme jim blízko a třeba to ani netušíme? Je to všechno jenom pohádka nebo bujná fantazie? To už nechám na vás všech, kteří by, stejně jako já, chtěli vědět víc...

Vladana Machiánová

Ptačí svátek

Tak jsem se dočetla, že 20. března slavíme Mezinárodní den vrabců. Trochu jsem se pousmála, co všechno si lidé vymyslí, ale vlastně těmto drobným nenápadným a sympaticky přídrzlým ptáčkům tento svátek přeju a ráda jim připiju na zdraví. Z encyklopedie jsem se dozvěděla, že můžeme v Praze vidět buď vrabce domácího (obecného) nebo vrabce polního – je drobnější a na bílé „tvářičce“ ho zdobí černá piha. Jenže...

Na balkóně máme malé ptačí krmítko. Naši strávníčci jsou zvyklí na pravidelný přísun potravy a my rádi pozorujeme nejčastěji sýkorky koňadry, ale občas se nám předvede úplný akrobat, který šplhá po fasádě vždycky hlavou dolů – brhlík lesní. Také statná sojka, kterou jsme dříve znali v lesích jen z doslechu nebo někdy našli její pírko za klobouček, posedává na zábradlí a pyšní se svým zbarvením. Dokonce i strakapoud nám ukázal své krásné dragounské kalhotky. Pod okny v trávě se důstojně prochází havran, rozčileně poskakují kavky, na stromě pokřikují straky a důkladně vyspravují hnízdo, ale vrabčák široko daleko žádný. Vlastně je to dávno, kdy jsem je pozorovala, jak odvážně poskakovali po stolech v letních restauracích a sezobávali drobký, hlučně se popelili v prachu nebo se koupali v loužích. Kam se nám ztratili? Kdo nebo co je vyhnalo?

Možná máte víc štěstí než já a s vrabci se pravidelně nebo občas vídáte. Tak jim za mě k jejich svátku popřejte, ať se k nám ve zdraví zase vrátí.

Nad'a Bretová

Toulky Prahou II

Středověká města měla svá práva a mezi nimi i právo hradební, tedy právo obehnat své území obrannou hradbou se vstupními branami. Mohla tak kontrolovat vstup do města, případně vstupu zabránit. Brány ale chránily také paláce, kláštery, mosty či pevnosti. Hlavní funkce brány byla tedy obrana území a obyvatel města. Brána musela být střežena, města měla zpravidla svého pověřeného strážce brány. Branný byl vybírán z řad důvěry – hodných občanů, protože mu byly svěřeny klíče od města. Také měl pravomoc některé příchozí do města nepustit, např. žebračky, nevěstky, potulné hudebníky. Brána byla průchozí přes den, na noc se zpravidla zamykala a branný odevzdal klíče rychtáři. Některé brány byly ještě opatřeny barbakány. Často brána plnila i funkci celní, bylo tu vybíráno mýto nebo clo z dováženého zboží. Později k tomuto účelu města měla mýtné a výběrčí cla. Brána byla považována za symbol města, stala se i součástí několika městských znaků.

V 16. století města staví spíše vstupy reprezentační než brány s obrannou funkcí, ty se budovaly už jen v zemských nebo státních pevnostech.

V průběhu 18. století začíná naprostá většina městských obranných systémů postrádat svůj původní smysl a hradby i brány se postupně odstraňují, to umožňuje další rozšíření území měst. Od začátku 20. století se naštěstí přistupuje k ochraně bran jako historických památek. Přesto se jich do dnešních dnů dochovalo poměrně málo.

To, co platilo pro středověká města a jejich brány, platí samozřejmě i pro Prahu. Z hradeb nám zbyl jen nepatrný zlomek, ale můžeme obdivovat dochované brány. Najdeme je na území všech čtyř historických měst Prahy i u pevnosti na Vyšehradě. Důstojný vstup branou obdivují návštěvníci Pražského hradu, nádhernými starobylými branami vstupujeme na Karlův most. Dnes už příliš o jejich funkci ve městě nepřemýšlíme a někdy jimi jen bezmyšlenkovitě proběhneme. Pojďme tedy při našem toulání projít těmi nejznámějšími a zkusme si představit středověkou a barokní Prahu...

Víte, kde tyto brány najdete? Jedna procházka asi stačit nebude.

A

B

C

D

E

F

G

Řešení: A - Leopoldova brána, Vyšehrad

B - Matyášova brána, Pražský hrad

C - Prašná brána, Staré Město

D - Brána do Strahovského kláštera

E - Staroměstská mostecká věž

F - malý znak hlavního města Prahy

G - Písecká brána, K Brusce, Praha 6 – v blízkosti Pražského hradu

Naďa Bretová

čtba

Petra Procházková: Frišta (poslední verze)

Petra Procházková/58/ vystudovala žurnalistiku na UK v Praze. Pracovala v časopisech Květy, Lidové noviny, kterými byla v roce 1992 vyslána jako zahraniční korespondentka do Ruska. Po návratu jako dopisovatelka různých časopisů podávala svědectví z konfliktů v Abcházii, Gruzii, Tádžikistánu, Náhorním Karabachu, Čečensku a Afganistánu. V roce 1994 se v Buďovsku společně s několika zahraničními novináři nabídla jako rukojmí místo pacientů nemocnice. V roce 2000 se rozhodla přerušit zpravodajskou práci a zůstala v Grozném jako humanitární a sociální pracovnice. V témže roce byla ruskými úřady označena jako persona non grata a musela Rusko opustit. Od září 2001 pracuje jako zpravodajka a korespondentka v Afganistánu a střední Asii. Je spoluzakladatelkou občanského sdružení Berkat, pomáhající dětem, ženám a dalším potřebným lidem v Afganistánu, Čečensku i uprchlíkům v České republice. Je držitelkou několika novinářských cen, v roce 2001 obdržela od prezidenta medaili Za zásluhy.

Zážitky z dlouhodobého pobytu v Afganistánu zúročila v knize Frišta, kde působivě líčí poměry ruské dívky, která se v Moskvě provdá za Afgánce, aniž by tušila, co ji čeká v zemi v područí islámu. Zajímavé jsou postřehy z tamní rodinné hierarchie, úctě ke stáří, vzájemné pospolitosti, co znamená ortodoxní muslim v rodině, o uvolňování práv žen ke vzdělání atd. Je to strhující četba a současně smutek z neuváženého nedávného odchodu zahraničních sil, kdy se zase dostává k moci Taliban a věci se vrací o mnoho let zpět, do područí islámu.

Víte že,

- význam spojení „mít máslo na hlavě“ pro nepoctivost a veřejnou ostudu zná každý, ale už málokdo ví, jak vzniklo. Toto slovní spojení má svůj původ ve středověké Francii. Tamní soudci v 15. století měli smysl pro humor, a tak trhovkyně, které šidily máslo, byly postaveny na pranýř a musely stát v horku s hroudou másla na hlavě, dokud se na slunci nerozteklo.
- první patenty na elektrokoloběžky byly zaregistrovány už v roce 1895. Příímým předchůdcem dnešních strojů byl za velkou louží typ Autoped poháněný zprvu spalovacím motorem a později též bateriovým článkem. Ten brázdil Ameriku ještě dlouho poté, co firma v roce 1921 zkrachovala. O znovuzkřížení lehkých městských koloběžek se v roce 1998 postaral Švýcar Wim Ouboter údajně poté, co mu malá skládací koloběžka sloužila hlavně k tomu, aby si stačil během oběda dojet z práce na oblíbený bratwurst. Na veletrhu v Mnichově měla koloběžka obrovský obdiv. Ale až roce 2009 začaly být dobíjecí články natolik spolehlivé, aby se zrodila nová generace tichých, výkonných a elegantních e-koloběžek
- nejstarší dopravní značka je v Praze, ale snadno ji přehlédnete. Jde o malou sovu, která sedí na malém bidýlku vedle vrat do paláce Platýz na Národní třídě 37. Přitom jde zřejmě o nejstarší dochovanou dopravní značku. Sovička na svém místě sedí už déle než dvě stě let. Ve své době poloha sovy na bidýlku oznamovala, zda je volno v garážích pro formanské vozy, které byly součástí Platýzu. Když měla sova hlavu nahoru a seděla pěkně vzpřímeně, dávala najevo, že jsou v Platýzu volná místa a vjezd je povolen, pokud visela z bidýlka hlavou dolů, Platýz byl obsazen a bylo zakázáno vjíždět do průjezdu.

Zábavný koutek

Kolovalo na internetu, zkuste to také přečíst

7470 ZPR4V4 V4M UK4Z3, J4K N453 MY5L D0K4Z3 N3UV3R173LN3 V3C1! PU50B1V3 V3C1!
 N4 Z4C47KU 70 BYL0 73ZK3 4L3 73D, N4 70M70 R4DKU 7V0J3 MY5L MUZ3 C157
 4U70M471CKY B3Z PR3MY5L3N1. BUD N4 53B3 HRDY! POUZ3 N3K73R1 L1D3 70HL3 M0H0U
 PR3C157.

Hrátky s čísly

Místo znaků # & @ § doplňte v rovnici čísla, tak aby platila rovnost

$$24 : 4 + 3 - 3 : 3 = 16 - 6 - \& = 64 - 6 - 5 \times @ = 4 \times (72 - \S) = \# : 16 + 7$$

9T=# 0L=§ 0I=@ Z=8 (8)

Vypočítejte z paměti

20	x2	+5	:5	1/3 z toho	+2 ²	+9	druhá odmocnina	x6	50 % z toho	
20	x4	+40	:8	8/5 z toho	+6 ²	-22	x2	-40	druhá odmocnina	

6 12

Doplňte horu do názvu obce či města

Vrbno pod _____
 Rožmitál pod _____
 Jindřichovice pod _____
 Hostomice pod _____
 Rožnov pod _____
 Třebechovice pod _____
 Vlkov pod _____
 Luka pod _____
 Pec pod _____
 Kostomlaty pod _____
 Stráž pod _____
 Čechy pod _____
 Frenštát pod _____
 Mníšek pod _____
 Rovensko pod _____
 Hutě pod _____
 Bystřice nad _____
 Mírová pod _____
 Klenci pod _____
 Světlá pod _____

Vrbno pod Pradědem, Rožmitál pod Třemšínem, Jindřichovice pod Smrkem, Hostomice pod Brdý, Rožnov pod Radhoštěm, Třebechovice pod Orebem, Vlkov pod Oškobrnem, Luka pod Medníkem, Pec pod Sněžkou, Kostomlaty pod Milešovkou, Stráž pod Ralskem, Čechy pod Kosířem, Frenštát pod Radhoštěm, Mníšek pod Brdý, Rovensko pod Troskami, Hutě pod Třemšínem, Bystřice nad Pernštejnem, Mírová pod Kozákovem, Klenci pod Čerchovem, Světlá pod Ještědem
--

V následujících rčeních doplňte zeměpisný název tam, kde je vynechané místo.

1. Vidět _____ a zemřít.
2. Všechny cesty vedou do _____.
3. Dopadli jak sedláci u _____.
4. Jdi do _____.
5. Dlouhý jako _____.
6. Ty jsi tedy objevil _____, to už přece všichni dávno víme.
7. To je pro mě _____ vesnice, vůbec tomu nerozumím.

1. Neapol 2. Říma 3. Chlumce 4. Prčic 5. Lovosice 6. Ameriku 7. španělská

Uzávěrka pro příští číslo je 20. červen 2022

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde v červnu.

Předem děkujeme za spolupráci.